

Tarp Chicagos Lietuvių

Kas yra muzika ir kokia jos galė ir reikšmė

Dr. Drangelio kalba pasakyta per radio programą iš WGES stoties, antradienį, gegužės 14 d.

Dar jaunystės dienose mane žavėdavo paprasta dainelė: "Tada aš laimingas, kada aš dainuoju, Kada savo vargus dainuodamas skaitiuoju."

Kas-gi yra ta muzika-daina ir kokia yra jos galė ir reikšmė? Tulas Vyturis rašo: "Kiek-

viena tauta savo dvasios lobi apreiškia dailės kuriniais. Lietuvių tautos siela turtingai reiškiasi tobuliausioje meno šakoje—poezijoje. Kaip sena musų tauta, taip senos ir musų dainos. Musų dainos yra išugdytos žalių miškų užimo, liudnoj medžių šlamėjimo ir margplunksnių-paukštelių čiulbėjimo. Todėl jos beveik visos yra liudno pobūdžio, atatinamos lietuvio dvasiai.

Nuo pat lopšio ligi pat senatvės lietuvių lydi daina. Ar jis linksmas, ar nuliūdęs, sotus ar alkanas, ar darbą pradėdamas, ar baigdamas—dainuoja, niuniuoja dainas. Neveltui svetimtaučiai vadina mus dainingiausia tauta pasaulyje.

Dainoje lietuviai rasdavo širdies nusiramimą, pagutodą. Dainoje jie įgydavo drąsos, narsumo, garbės..."

Muzika — balsas sielos
Kalba yra balsas mąstančio proto. Muzika yra balsas pa-

čios sielos. Muzika turi tiek reikšmės protui, kiek žagrė žemei. Ji išjudina mintis padidindama smagenų trašumą ir kurybą. Klausant gražios muzikos-dainos protavimo jėgos išsiplėčia, kaip nuo saulės išsiplėčia gėlės. Gyvybę atšiauriausioje liepsnoje artistuose. Artimumas su tikrais artistais: tapytojais, muzikais, dainininkais, aktoriais įliepsnoja musų pačių gyvybės ugnį.

Muzikos lydimi kariai eina į ugnį ir savuosius gindami auškoja gyvybę. Tai kokią reikšmę muzika-daina gali turėti musų gyvenime?

Komp. Beethoven pasakė: "Muzika privalo uždegt liepsną širdyse vyrų ir išspaušt ašaras akyse moterų". Argi netiesa, kad musų širdyse liepsnoja galingam chorui giedant Šimkaus "Mes be Vilniaus nenurimsim" arba "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir but". Tą garbę gavome užgimę, jai ir neleisime prazūt". Argi nerieda veidu ašaras, kuomet musų Babravičius dainuoja "Tykia, tykia Nemučelis teka; ne taip tykiai kaip motulė verkia". Ar nevirpėjo jaunuolių meilės kupinos širdys Babravičiui giedant Sasnausko "Karvelėli mėlynasis, karvelėli tu pilkasis, skrisk į šalelę, kur mergelė mane laukia".

12,000 klausytojų širdys gailėsio pasiaukavimo jausmu pasriuvo, kuomet 7-th Regiment Armory, Laisvės Varpo išleis-tuvėse, St. Šimkus dramatingai prabilo: "Nuimkime nuo rankų žiedus, nuo kaklo žemėčius—Lietuvų vaduokime!"

Poeto Longfellow žodžiais, "Savo galingais sparnais daina paima kiekvieno sielą ir tyliai pakelia dangaus link". Kiti vadina dainą angelų kalbą.

Mirdamas Dr. Kudirka reikalavo muzikos

Mirdamas Dr. Vinasas Kudirka, prašė muzikos ir liudnų akordų lydymas ramiai apledo pasaulį.

Sakoma paukščiai pirmiausia pradėjo giedoti. Jie — augštai skrisdami, laisvi nuo žemės pavojų, saulės šviesoje, išmoko dainos. Ir kokiais gražiais balsais jie gieda! Viskas gamtoje yra ritmas, muzika. Medžių nesprogimas, gėlių žydėjimas, ta, — pretty, fascinating, ro-

gyvio kalba, paukščių daina, — viskas ritmiška, kaip daina, muzika.

Gyvybė be muzikos, tai gyvybė be įkvėpimo,—be inspi-racijos.

Jieškodami savo gyvybei ir dideliems darbams įkvėpimo pasistengkime Gegužės 14-toj atvykti į Lindblom high school, kur mokyklos principal, Mr. Harry Keeler, Studentų dean, Miss Mary E. Courtney, varginininkas, Mr. David Nyvall, artistas Juozas Babravičius ir jo draugai rengia Jums puikiausią Dainos Puotą.

Let's all be there!

PIRMYN SHARPS and FLATS

Chicago Lithuanian Auditorium, May 7th — Another Pirmyn hit! Another capacity crowd!... Another operetta well acted and well sung! Another production that even J. J. Shubert would be proud of!... The crowd aahed! The crowd oohed! The crowd smiled and then they laughed! They clapped and they shouted for more!... Yes, just another large and marvelous crowd out to see a bigger and better show put on by the Pirmyn chorus!... If there were only one Lithuanian operetta that was entirely new and novel, it would be Pepita!... Scenery was made by members of the chorus... Mount-ains, lakes, houses, inns, and fences were painted by the artists... The wonderful lighting effects were produced by a collection of lanterns, spotlights, and ordinary reflectors... All in all, the scenery was something entirely new. People welcomed it with enthusiasm and were glad that they did not have to look at the same forest scene or the elaborate room setup... And now for the artists themselves... Pedro, — obedient, sly, always stooped, scheming — Whitney Tarutis... Filippa, smart, swift, typically Mexican, absolutely sincere, — Stella Staniuliuė-Voight... Karlos — flashy, slick, dictator-Capone-like, — John Peters... Pepi-ta, — pretty, fascinating, ro-

mantic — Vera Skusevich... Hepworth, — commanding, well-dressed, impressive — Fr. Jakavičius... June, — American beauty, haughty, dignified — Mrs. Stephens... Wilson, — conceited, old, desirous of being a hero, — B. Liutkevičius... Romero, — a dashing, daring bandit — Frank Pukis... Swirling, twirling, luring dancers — Irene Juozaitis and Vylautas Beliajus... And the entire Pirmyn chorus, the Lithuanian Symphony Or-chestra with their director, Mr. Charles F. Stephens... Pe-pita was Pirmyn's contribu-tion to the 1933 World's Fair... It will be long and well re-membered by all those that saw it... And those who were not there tonight, well, —

...According to Dr. Kasputis, the Lithuanians have turned truly Mexican. He claims that he never has yet seen a Mexican that looked so much like a Mexican as did one of the boys tonite... Many said that the production was long but not at all drawn out and monotonous... The action was swift. The stars were perfect. The chorus was snappy... And as happens in all countries which are closer to the equator or as it often actually happens in Mexico, it also happened on this stage. We had an earthquake which almost swallowed our Pepita. But Pepita was not to be scared by anything so trivial as an earthquake; she went right on with her singing... The even-

ing ended with gayety sup-plied by three point two and music furnished by the Stephens Revelers. Now, they are closing up the place and the janitor is telling me to get out. You have read the words of THE SINGING FOOL who has just been informed that the entire Pirmyn chorus,

on Friday evening, May 12, will see Kenny's Red Peppers solve the Jigsaw Breakaway as cut up by the Lithuanian Youth Club at the Cameo Ballroom, Archer and Whipple St. The price of admission is only 40c. A good time is promised all that attend.

Dėl didesnio naminio komforto ir patogumo

NUSITĖSIAMAS telefonas yra vienas iš naudingiausių modernių patogumų, kuris šios dienos moterei pagelbsti labai veikliai tvarkyti savo namus. Investuokite tankiausiai vartojamose namo vietose, tie "extra" telefonai reikią tą, kad jums nereikia atsitraukti nuo savo darbo, kuomet prireiks atsakyti telefono pašaukimą. Nusitęsiame telefonai yra labai patogūs kaip namuose taip ir ofise. Pašaukite musų Biznio Ofisą.

Ketvirtadieny — Penktadieny — Šeštadieny CHICAGO MAIL ORDER OUTLETAS

Siulo Sensacingas Vertybes Motinos Dienai

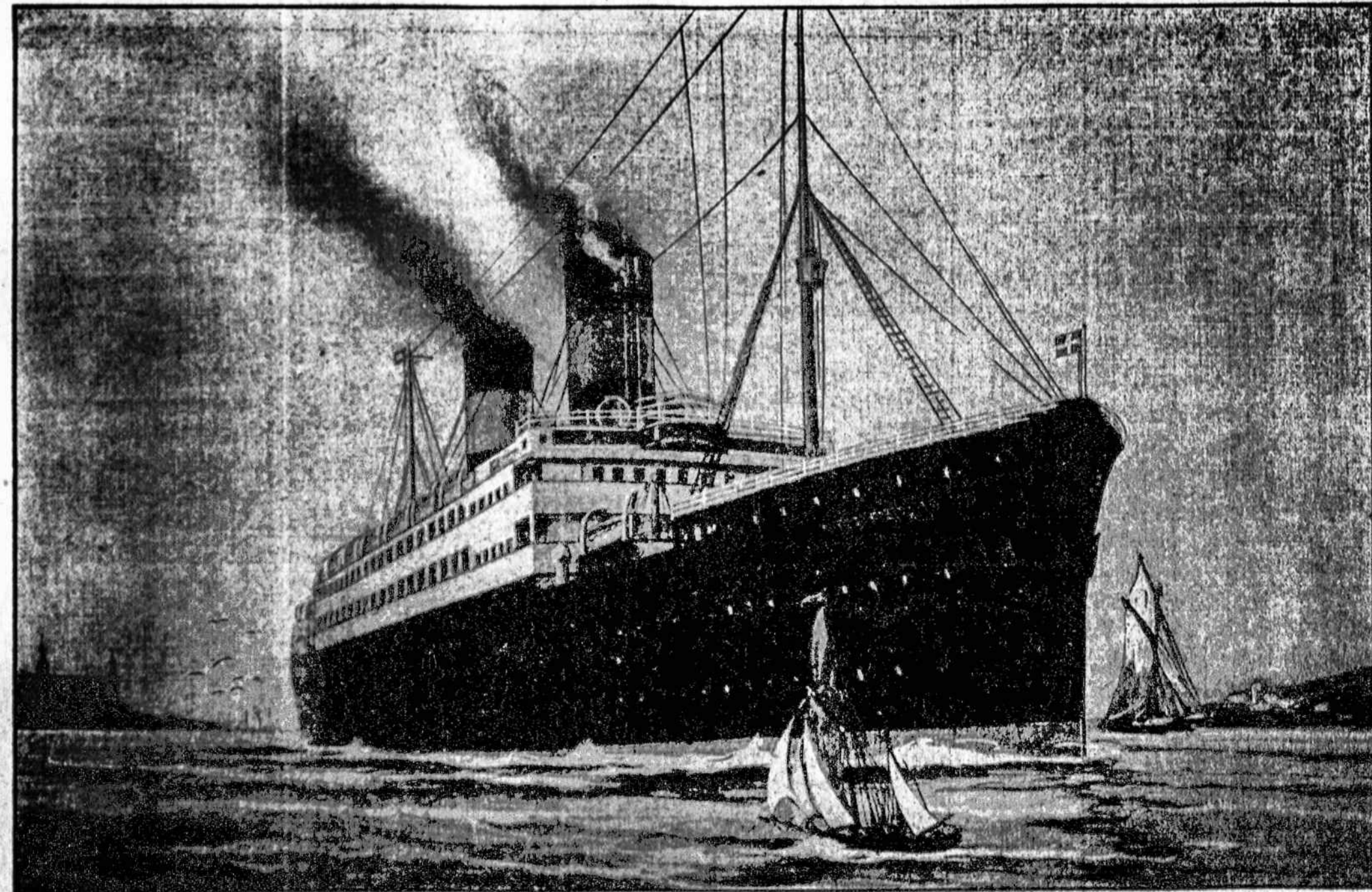
"NEUŽMIRSKITE JOS" Štai neabejotinai yra sensacingiausias išpardavimas kaupti, siutu ir dresių, kuri mes kada nors turėjome. Atkreipkite atkant, nes jus norėsite nusipirkti daugiau, kaip pamarysite. Kas nors namų kaštien — Kas nors ką jus norėsite — Kas jums bus reikalinga — Kas jus norėsite turėti! Musų kainos yra žemiausias. Jus sutapsyste pikinėdami "OUTLETE TUKSTANCIŲ BARGENU!"

NAUJI PAVASARINIAI KAUTAI IR DRESĖS DEL MOTERŲ MERGINŲ \$2.99 Vertės iki \$6.98 Sezone Naujausios Spalvos ir Paskiausios Trimingai Labai Viliojančios

TUKSTANČIAI NAUJŲ ŠILKINIŲ DRESIŲ — 49c. — 99c. — \$1.49

- PIGUS DAIKTAI DEL MOTINOS DIENOS
- MOTERIMS ĆEBA-TUKAI: Cut-out Sandaliai! Li-zart skuros, taipgi bal-ti, vertės iki \$3. 99c
 - MAŠNELES: Nupirkite MOTUTEI mašnelę, kaip kurios su raidėmis Dykai, Outle-to kaina 49c
 - SKRYBĖLAITĖS: Visos naujos — visos paskiausios mados — Vertės iki \$1.88. Tiktai 69c

511 SOUTH PAULINA STREET ENTRANCE CHICAGO MAIL ORDER OUTLET Marshfield and Street Cars to Door Atdara kasdien nuo 8 iki 6 val. vak. Ketvėrgais ir Šeštadieniais iki 8:30 vak.

Rengkitės ant Birželio 3-čios d. SKANDINAVŲ LINIJOS LAIVU "FREDERIK VIII" Tai bus smagi ir linksma Ekskursija tiesiog į Klaipėdą. Naujienos prirengs jums visus dokumentus, taip, kad neturėsite jokio nemalonus kelio-nėje, nei nuvažiuojant, nei sugrįžtant. Dėl informacijų kreipkitės tuojaus į "NAUJIENOS" 1739 So. Halsted Street, CHICAGO, ILL.

Alaus Stiklas ir Sandvičius Dykai

Naujienu ir Radio Kliubo GEGUŽINĖJ

SEKMADIENY,

GEGUŽIO 21, 1933

THE OAKS DARŽE

Archer Avenue ir 123rd Street

Tai bus tikrai nepaprasta gegužinė (Sekite musų pranešimus Naujienose ir klausykite kas rytą per radio)

REPUBLIC 3100

J. J. BAGDONAS

LIETUVIŲ GRABORIUS

Liudnoje valandoje, paveskite man visus savo rupečius. Kopyčia, veltui

2506 West 63rd Street

NAUJINIENOS The Lithuanian Daily News. Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc. 1739 South Halsted Street Telephone Roosevelt 8500

Užsakymo kaina: Chicagoje — paštu: Metams \$8.00 Pusei metų 4.00 Trims mėnesiams 2.00

MINIMUM IR MAKSIMUM REIKALAVIMAI

Pirmas didelis darbininkų ir fermerių atstovų suvažiavimas Washingtono priėmė išsiaiškinus svarbių nutarimų, kurių tikslas yra pataisyti ekonominę krašto būklę.

Kontinentalio Kongreso priimtos rezolucijos reikalauja pirmiausia, kad valdžia paskirtų tris bilionus dolerių bedarbių šelpimui ir šešis bilionus dolerių viešiesiems darbams.

Tarpe umių, neatidėtinų reikalų yra, be to, apsaugojimas nuosavybių, kurios nestengia atmokėti savo skolų. Šituo tikslu Kontinentalis Kongresas reikalauja, kad būtų paskelbtas morgičių moratoriumas.

Galų gale, neužginčijamai umus reikalavimas yra pertvarkyti visą bankininkavimo sistemą Amerikoje, — ką minėtas Kongresas visai teisingai pastebėjo.

Tačiau Kontinentalio Kongreso rezolucijose yra ir tokių reikalavimų, kuriuos umiu laiku įvykinti negalima. Viena jo rezolucija, butent, skamba, kad visuomenės nuosavybėn turi būti paimtos „visos transportacijos įmonės, viešojo patarnavimo įmonės, gamtos turtai ir visos pagrindinės industrijos“.

Ivykinis šitų reikalavimų, privatinis kapitalizmas Amerikoje išnyktų. Jo vietą užimtų socializmo tvarka. Šitą tikslą, anksčiau ar vėliau, Amerikos darbo žmonės įvykins. Yra gerai, kad darbininkai ir fermeriai jį turi prieš savo akis jau šandie, nes tai padaro visą jų judėjimą tikslingesniu.

Kad paimti ir visuomenės rankas visas susisiekimo priemones, „public service“ įmones (gasą, elektrą ir t. t.) ir visas pagrindines pramones, tai, viena, reikia didelės politiškos jėgos, antra, — aukštai išvystytos visuomenės organizacijos. Kiekvienas gali gerai suprasti, kad kapitalistinės kompanijos geruuoju savo imonių neatiduos. Jas gali priversti tik valdžia.

Kai dėl visuomeninės organizacijos, kuri galėtų perimti įmones iš kapitalistinių kompanijų, tai čia dalykas stovi dar blogiau. Amerikos darbininkai iki šiol dar nesugebėjo susiorganizuoti net ir savo profesines sąjungas (unijas). Tos sąjungos, kurios jau gyvuoja, nėra susijungusios į daiktą: Amerikos Darbo Federacija eina savo keliu, geležinkelių darbininkų brolija — savo, pažangiosios rūbų pramonės darbininkų unijos (Amalgamated unijos ir kitos) — savo, ir t. t.

Na, o pramonei vesti reikia daug sudėtinės organizacijos, negu darbininkų unija arba fermerių draugija. Tokių industrinių visuomenės organizacijų Amerika dar, galima sakyti, visai neturi. Todėl, jeigu jau ir būtų politiška jėga atimti iš kapitalistų jų pramonės, kas gi jas valdytų? Argi galima pramonės šeiminku padaryti dabartinę valstybinę biurokrtiją, kuri nesugeba dora apsiesti net su žmonių mokesniais?

Paviršium žiurint, gali atrodyti, kad reikalavimas tuojuos perimti ir „visuomenės rankas“ visą pramonę yra labai revoliucingas. Bet tikrumoje jis atvestų tik į valstybinį kapitalizmą arba fašizmą.

Reikalavimas suvisuomeninti pramonės ir gamtos turtus yra geras tik tuomet, kuomet jisai yra sąmoningai statomas, kaip galutinas tikslas. Jisai yra, taip sakant, maksimum programo dalis. Pirma negu galės būti įvykintas galutinas tikslas, turės būti padaryta daug kitų dalykų, apie kuriuos minėjome pradžioje šio straipsnio. Šie dalykai — minimum reikalavimai (kaip tai,

bedarbių šelpimas, darbo valandų sutrumpinimas pramonėje ir k.) — yra taip pat svarbus, kaip ir galutinas tikslas, nes jų neįvykinus nebus galima pasiekti nė jį. Taigi taip reikia ir suprasti Kontinentalio Kongreso nutarimus. Jisai užbrėžė visą eilę reikalų, dėl kurių Amerikos darbininkai ir fermeriai privalo kovoti. Vieni jų reikalų yra neatidėtinai ir ant jų iškovojimo darbo žmonės turi šiandie sukcentruoti savo pajėgas. Kiti yra tolimesnės ateities dalykai, kurie šioje valandoje gali tarnauti, tikai kaip keliarodis kasdieninėse kovose.

Apžvalga

PAGELBA VOKIETIJOS SOCIALISTAMS DARBININKAMS

Socialistinis Darbininkų Internacionalas išleido atsišaukimą į viso pasaulio susipratusių darbininkus, ragindamas juos padėti Vokietijos fašizmo aukoms.

Pašalpa Vokietijos socialdemokratams ir profesinių sąjungų nariams yra teikiama iš Matteotti fondo, kuris originaliai buvo įsteigtas Italijos socialistams remti. Fondo veikimas tapo laiku bėgant prapleštas ir dabar jisai šelpia darbininkų judėjimą visose šalyse, kur nėra demokratijos.

Šiame momente svarbiausias reikalas yra padėti Vokietijos darbininkams, kuriuos barbariškai žudo hitlerininkų gaujos. Visos aukos šitam tikslui turi būti siunčiamos į Matteotti Fund, c/o Secretariat of the Labor and Socialist International, Otkikerstrasse 24, Zurich 6.

SPECIALIS ITALIJOS TEISMAS „DARBUOJASI“

Iš Italijos pranešama, kad specialis teismas neseniai pasmerkė vieną jauną fašizmo priešą 7 metams kalėjimo ir du kitu — ketveriems metams. Net valdžios oficialis biuletinas nesako, kad pasmerkietieji asmenys esą komunistai.

Aukščiaus paminėtoji byla kilo po masinių areštų Milane ir aplinkinėse. Policija sako, kad ji ieškojusi, kas platina socialistų ir demokratų atsišaukimus, o ypatinai Socialietinio Darbininkų Internacionalo rezolucijas.

Tarpe suareštuotųjų Milane minima šie asmenys: A. Bonazzi, vienos dirbtuvės manadžeris; jo giminaitis A. Cagnoli, pirklis; R. Veratti, advokatas; Lenoci ir Passerini, advokatai; Principato, mokytojas; Bellabio ir Roggi, pirkliai. Kai kurie jų buvo kaltinami, kaip bendradarbiai Belgijos profesoriaus Moulin. Suimta taip pat keletas asmenų iš Parabiago, vienas komersantas ir spaustuvės savininkas su visa šeima.

Taip pat buvo padaryta daug areštų Genuoje, tarp kitų suimta advokatas Cirenei, daktaras Carlini ir keletas uosto darbininkų. Visi suvuomųjų Singer mašinų dirbtuvės darbininkai Sesto San Giovanni buvo taip pat suimti.

Juodmarškinių spauda tuos areštus užtyli, kad atrodytų, jogei Italijoje viskas ramu ir visi žmonės patenkinti „duce“ diktatura. Bet tikrumoje Mussolinio diktatura žmonių nepatenkino. Po dešimties metų jos viešpatavimo valdžia yra priversta griebtis žiaurių priepaudo ir „tvarkos“ palaikymui.

Kultūra No. 3 tik ką gavome iš Lietuvos. Tai geriausias ir idomusias žurnalas. Kaina tik 45 c. Galima gauti Naujienose.

FASIZMAS LIETUVOJE PRIEŠ LIPO LIEPTO GALĄ

Pastaruoju laiku fašizmas Lietuvoje ėmė darytis agresingesnis prieš darbininkų judėjimą. Socialdemokratų partijai valdžia sistemačiai atsaisko duoti leidimą laikyti susirinkimus. Bet smarkiausios fašizmo atakos tapo atkreiptos prieš darbininkų ligonių kasas. Kaune valdžia pašalino darbininkų išrinktą ligonių kasos valdybą ir paskyrė ligonių ka-

Oscar Wilde Vertė A. Kartanas. Doriano Gray'jaus Atvaizdas

(Tęsinys) Rašto stilius, kurio toji knyga buvo parašyta, buvo tas keistas, lyg brangakmeniais išpuostas stilius, ant syk gyvas ir neiškus, pilnas a r g o t' o (1) ir archaizmų, techniški išsireiškimai ir rupesčių išaiškinimų, charakterizuojanti darbus geriausių menininkų grupės, francūzų simbolistų. Knygoje buvo metaforų taip baisių, kaip orchidų gėlės, ir taip puikių, kaip yra jų spalva. Jausmų gyvenimas buvo nupasakotas mistiškos filosofijos kalba.

Vietomis vargu buvo galima suprasti ar skaitai kokio nors viduramžių šventojo ekstazas ar liguista moderniško nusikaltėlio išpažintį. Tai buvo nuodinga knyga. Troškintis kodilo kvapas atrodė prikibęs prie knygos lapų ir varginantis protą. Vien tik sakinių nuleidimas, puiki jų muzikos monotoniya, buvus taip pilna maišytų gaidžių bei ritmų, taip rupeštingai alkartoti, sutvėrė vaikino prote svajones, jam beskaitant vienią skyrių po kito; sutvėrė kokią sapnų ligą, kuri padarė jį nejauciančiu žustančios dienos ir besiskverbiančių šešėlių.

Buvo beveik devinta valanda, kada jis pasiekė klubą, kame surado lordą Henrių vieną besėdintį rytmetiniame kambaryje ir atrodantį labai nepatenkintu.

„Man taip gaila, Henriau,“ jis surėkė, „bet, ištikro, tai yra visai įėjus kaltė. Knyga, kurią jus prisiuntė, taip sužavėjo mane, jog aš visai už-

1) Vagių bei valkatų kalba. Giedras, vienintėle žvaigždė perdurtas, žalvario spalvos dangus švietė pro langus. Jis tęsė skaitymą prie temstantios šviesos, kol jau nebegalėjo. Tada, tarnui keletą sykių priminus apie laiko vėlumą, jis atsikėlęs nuėjo į gretimą kambarį, ir padėjęs knygą ant mažo florentiško stalelio, kuris visuomet stovėjo prie jo lovos, jis pradėjo rengtis vakarienei.

„Taip: aš maniau, kad jums patiks,“ atsakė lordas Henrius, atsisėdamas. „Aš nesnkiau, kad man patiko, Henriau. Aš sakiau, kad knyga sužavėjo mane. Tarp to yra didelis skirtumas.“

ATLASAS ANT PASAULIO PEČIŲ

